

Book Review – Kitap İncelemesi

Güney DİNÇ*

Mozaik Denizi, Ayşegül Güvenir, 167 sayfa, 200 resim, kaynakça, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2008. 27.50 TL. ISBN 978-605-396-026-3

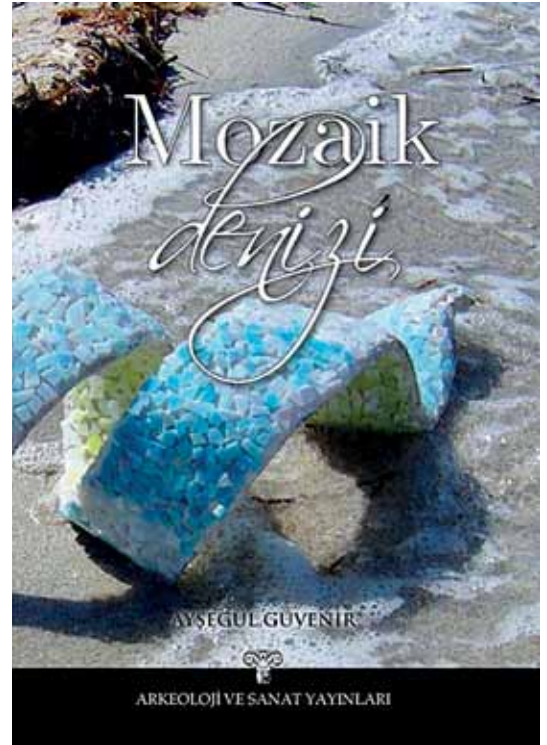
Ayşegül Güvenir, 'Mozaik Denizi' isimli kitabında bir arketip'ten yola çıkarak Usta Mozaikçi'nin öyküsünü anlatıyor. Mozaik sanatının kuramsal ve nesnel anlatımını, kitap kahramanı 'Usta Mozaikçi' kurgusu içinde harmanlıyor. Mozaik atlası açılıyor ve Sümer uygarlığından başlayan yolculuğunda bu sanatın geliştiği bölgeler, zaman içerisinde geçirdiği değişimler anlatılıyor.

Görsel yönden de zengin örneklerin sunulduğu kitap, bilgi akışını, samimi ve esprili bir anlatımla okuyucuya aktarıyor, bundan dolayı hemen herkesin kolayca okuyup, yararlanabileceği, keyifli bir kaynak özelliğini taşıyor.

Hamdi Eyüboğlu'nun önsözü 'Mozaikçi'ye Mektup', daha ilk satırlardan, merak uyandırıyor ve dikkate değer bir çalışma yapıldığına ilişkin güvenle, kitaba başlıyorsunuz. Bu sanata ait bilinmeyenleri, öğrenirken Usta Mozaikçi'nin dünyasına konuk oluyoruz. Hellenistik dönemde 'emlame' dan, büyük keyif alıyoruz, Urartu mozaikçisinin sırrını merak edip, bazalt içindeki metalin mükemmel tasarımından etkileniyoruz, Roma ve Bizans'da, mozaikçinin görkeminde eziliyoruz, İznik mozaiklerinin matematiğinde kayboluyoruz. 1960'larda Türkiye'de, çağdaş sanat içinde bulduğumuz mozaikçinin el iş kıvamında uğraşlarda kaybetme öyküsünü aktarıyor. 90'larda mozaik sanatının sosyolojik kazanımları üzerinde düşünmeye başlıyoruz, çevre ve dünya barışında payı olabilecek projeleri kucaklayan bir donanımı olduğunu öğrenip, esin veren işlerden etkileniyoruz. Öte yandan eğitim, uygulama ve pazar konusundaki yetersizliklerle yüzleşiyoruz

Sonuç olarak kitap, mozaik sanatına ilgi duyanlarda etkin bir iz bırakma özelliğinde. Kitabın sonuna gelince, 'Tanım ve Tanışmalar' başlıklı ilk bölümdeki şu tümceleri ve mozaik sanatına bakışımızı, yeniden değerlendiriyoruz.

'Mozaik, herhangi bir sanata veya esere bakışımızı değiştiren ilgi ve sevgimizi körikleyen sanatçı hikayelerinden, gizemli sırlardan yoksun büyümüş, bireysellik ve özgünlükten uzak bir noktada konumlandırılmış ve sınırlı terimlerle tanımlanıp, kısıtlı bir ilgi görmüştür. Oysa bugün mozaik sanatında kapılar yavaş yavaş açılmakta, tanışıklıklar artıp, tanımlar ve ölçütler değişmektedir. Mozaik, antik çağdan bu yana uygulanmakta olan süsleme amaçlı dekorasyon tekniği değil, insanın kendini ifade şekillerini çeşitlendirip, geliştirebildiği zamanlarda ve ortamlarda görülen, içerisinde güçlü bir varoluş mücadelesi barındıran, taşlarla hikaye anlatma sanatıdır.

* Güney Dinç. E-mail: guneydinc@gmail.com

Mimarlar Odası İzmir Şubesi, Ege Mimarlık dergisinde yayınlanan makale, Güney Dinç tarafından Journal of Mosaic Research için güncellenerek yeniden kaleme alınmıştır.

Ayşegül Güvenir yaptığı işin bireysel yönlerini ve toplumsal sonuçlarını aşağıdaki tümcelerle aktarıyor.

‘Mozaikçilerin hikayeleri, antik bir mit olan Mozaik Ustası tarafından kuşatılmıştır. Bundan dolayıdır ki, mozaik herhangi bir sanata veya esere bakışımızı değiştiren, ilgi ve sevgimizi körükleyen sanatçı yaşam hikayelerinden, gizemli sıklardan yoksun büyümüş, bireysellik ve özgünlükten uzak bir noktada konumlandırılmış ve sınırlı kelimelerle tanımlanmıştır. Tasarlayıp üretenler için mozaik sanatı, kişisel bir beceri, bireysel bir uğraş gibi görünür. Gerçekte mozaik; toplumsallaşmadır. Anadolu’nun bir uygarlıklar mozağı olduğu, dilimizden düşmeyen ifadelerdendir. Böylesine görkemli bir tarihin üzerinde yaşayan insanlar olarak, bizlerin de bu birikimden esinlenmiş olmamız gerekiyor. Gelişmiş insan, geçmiş, güncel ve belki geleceği de birlikte yaşayabilendir bu bağlamda yaşayan güncel mozaik sanatı da, her iki süreçte etkilenmekte olan bir sanat dalıdır.